KIKNEK KÖSZÖNHETJÜK ÉTELEINKET?

Társadalomtudományi kutatások az élelmiszerekről

Időtartam:	Korcsoport:
45-60 perc	10-14 éves diákok

Forrás

Ez az óravázlat az ENSZ által kezdeményezett 2017. évi Világ Legnagyobb Tanórája nemzetközi oktatási program angol nyelvű óravázlata alapján készült, az UNICEF és a PontVelem munkatársainak közreműködésével.

További információ a programról:
https://www.avilaglegnagyobbtanoraja.hu/

Műveltségi területek

Ember és természet, Ember és társadalom, Földünk – környezetünk, Matematika

Tanulási eredmények

- A diákok ösztönzése, hogy komplexen gondolkodjanak az élelmiszereket előállító iparágakról (pl. mezőgazdaság, halászat).
- A diákok bátorítása, hogy ne csak ezeknek az iparágaknak a környezeti hatásait vegyék figyelembe, hanem az egyenlőségre, a gazdasági növekedésre és az iparágakban dolgozók emberi jogainak érvényesülésére gyakorolt társadalmi hatásokat is.

Eszközök

- Írószerek és rajzeszközök.
- Az óravázlat mellékletei.

A tanóra előkészítése

Nyomtassa ki a diákok számának megfelelő mellékleteket!

Kulcsszavak

fenntarthatóság, fejlődés, cél, éghajlat, fogyasztó, társadalmi igazságosság, emberi jogok, egyenlőség, gondozás, megkülönböztetés

A tanóra lépései

1. lépés: az élelmiszereket előállító emberek megismerése

10 perc

Kérje meg a diákokat, hogy válasszanak ki egy kész ételt (pl. kedvenc étel, legutóbb fogyasztott étel, rendszeresen fogyasztott étel) és gondolják át, milyen élelmiszer alapanyagokból készültek, valamint fogalmazzák meg, hogy ezek az élelmiszerek honnan származnak! Tekintsék meg a mellékelt térképet, amelyből megtudják, hogy honnan származhatnak az élelmiszer alapanyagok. Kérjen meg néhány, erre önként vállalkozó diákot, hogy osszák meg ezzel kapcsolatos gondolataikat a többiekkel.

2. lépés: a gazdálkodó emberek megismerése

45 perc

Ossza ki a „Gazdálkodó emberek” elnevezésű mellékletet! A diákok nézzék át a lapon található nyolc képet, és válasszák ki azt a személyt, aki a legközelebb állhat ahhoz a személyhez, aki a tányérjukon levő élelmiszereket előállította.

Megjegyzés
Ha nem találnak megfelelő fotót, akkor az interneten kereshetnek olyan képet, ami pontosabban ábrázolja az élelmiszer előállításában résztvevő személyt. Ezt követően képzeljék magukat az általuk választott gazdálkodó helyzetébe és folytassanak internetes kutatást, hogy a képet alkothassanak e személyek életéről.

Ez a kutatás olyan adatokat és bizonyítékokat fog szolgáltatni, amelyek segítségével az írásbeli feladat még hitelesebb lehet.

Ha további segítségre van szükségük, bíztassa a diákokat, hogy az alábbi, a társadalmi igazságossággal kapcsolatos fogalmakat is vegyék figyelembe, miközben az élelmiszertermelők helyébe képzelik magukat:

- jövedelemszint és jövedelembiztonság,
- munkakörülmények,
- egyenlő munkáért egyenlő bér,
- a megkülönböztetés bármilyen formája,
- a mezőgazdasági termelés hosszú távú hatásai a termőföldre, a kultúrára és a családi életre,
- az egyéni gazdasági növekedés lehetőségei és korlátai.

Kreatív fogalmazás

Kérje meg a diákokat, mutassák be egy általuk kiválasztott gazdálkodó ember képzeletbeli élettörténetét! A fogalmazásban a diákoknak meg kell próbálniuk a mezőgazdasági termelés, a kultúrára és a családi életre gyakorolt hatásának figyelembe vételével bemutatni a gazdálkodó ember életútját úgy, hogy az bemutassa a múltbeli és jelenlegi kihívásait és lehetőségeit is.

Miután összegyűjtötte a fogalmazásokat, kérjen meg néhány önként vállalkozó diákot, hogy

olvassák fel írásaikat!

További ötletek és tevékenység a tanóra kibővítésére

Személyes kapcsolatfelvétel

A tanároknak tanácsoljuk, hogy hívjanak meg szakértőket (pl. helyi gazdákat), akik egy videó konferencia keretében közérthető módon el tudják mondani a saját gazdálkodási folyamataikat (élelmiszertermelés, élelmiszer elosztás…).
Ha van rá lehetőség, szervezzen helyszíni látogatást egy helyi gazdaságba, élelmiszer ellátó központba vagy piacra! Ez további tanulási lehetőségeket biztosít és esélyt ad személyes kapcsolatok kiépítésére az élelmiszertermeléssel foglalkozó emberekkel.

Kutatás a társadalmi igazságosságról és az emberi jogokról

A tanárok és a diákok átbeszélhetik a társadalmi igazságosságra és az emberi jogokra vonatkozó kérdéseket is. Bátorítsa a diákokat, hogy végezzenek kutatásokat a Tudatos Vásárló weboldalán és ismerjék meg a gazdálkodással és igazságtalanságokkal kapcsolatos hiteles tényeket:
http://tudatosvasarlo.hu/cikk/12-teny-amit-fair-trade-rol-tudnod-kell

Felelős élelmiszerfogyasztás

Kérdezzen rá, a tanulók mit gondolnak arról, hogy mindennapi döntéseik nagyban befolyásolhatják azoknak a gazdálkodóknak az életét, akikről írtak! Magyarázza el, hogy fogyasztóként és globális állampolgárként mindnyájan képesek vagyunk változást előidézni! Gondolkodjanak el a diákok azon, hogy mit tehetnek a fenntarthatóság eléréséért és az élelmiszereket előállító emberek életminőségének javításáért.

Például írjanak levéltervezetet egy élelmiszerkereskedőnek, agrárcégnek vagy kormányzati képviselőnek, emeljék fel szavukat a fenntarthatóságért és kérjék fel őket egy konkrét területen a változtatásra: érveljenek, indokoljanak! (pl. kényszermunka megszüntetése a szállítási láncban, nők pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésének támogatása mezőgazdasági vállalkozásuk fejlesztésének érdekében, ipari diszkrimináció felszámolása). Vagy írjanak levelet közvetlenül egy helyi vagy külföldi gazdálkodónak és érdeklődjenek a képzésükről, a kedvelt tevékenységeikről, a felelős gazdálkodásról, mesterségükről és arról, hogy szerintük a munkájuk mennyiben járul hozzá a fenntarthatóság eléréséhez.

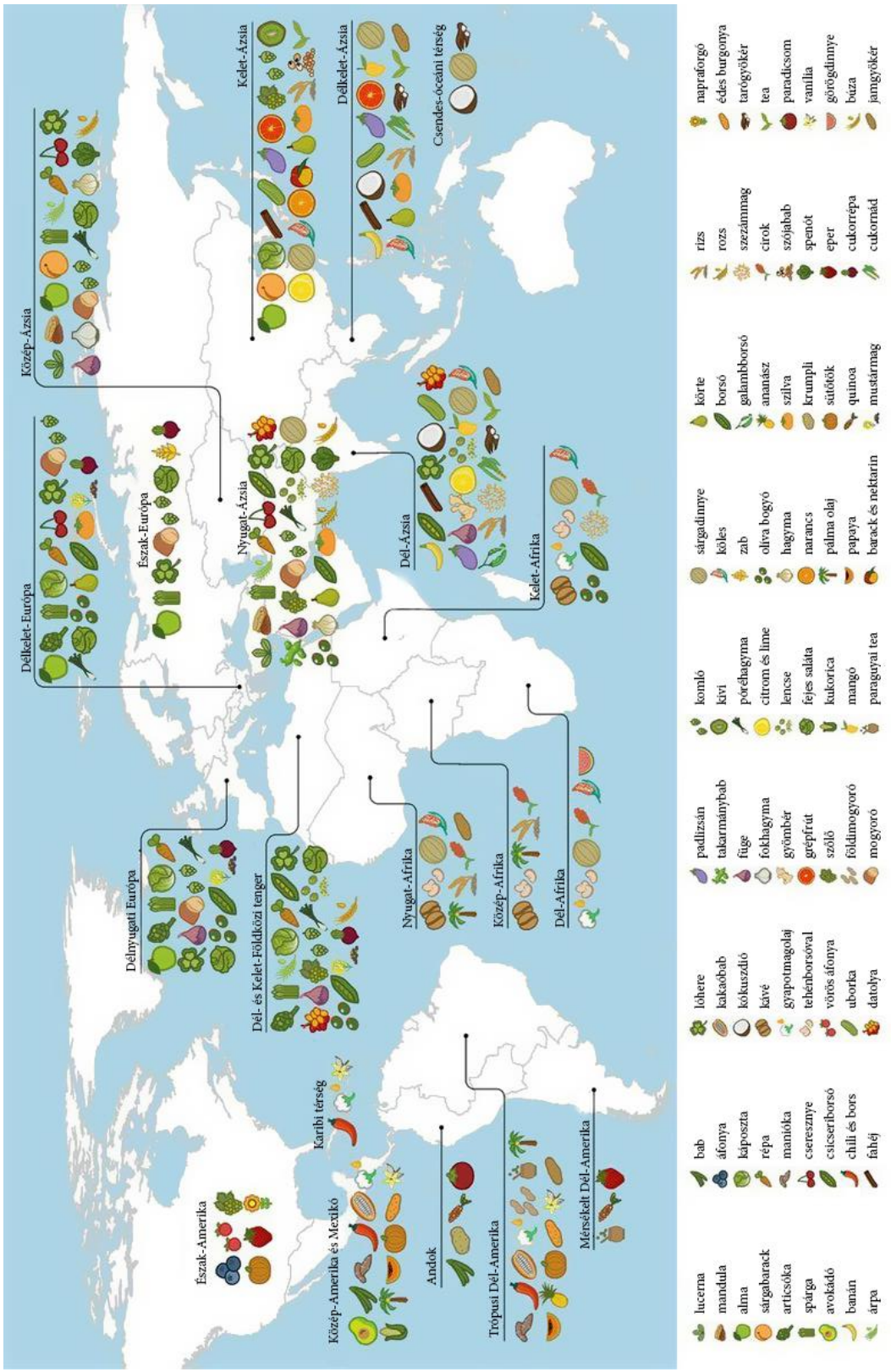
Kiegészítő tevékenységek

1. Tanítványaival vegyen részt a Kert-kóstolgató és a Fenntartható szakácskönyv elkészítését célzó pályázatokon.

2. Vegyen részt tanítványaival a 2022. évi Fenntarthatósági Témahét keretében országosan meghirdetett kutatási programban! Részletek a www.fenntarthatosagi.temahet.hu/programok honlap felületen.

Részletek a www.fenntarthatosagi.temahet.hu/programok weboldalon találhatók.

Élelmiszer térkép (melléklet)

Gazdálkodó emberek (melléklet)

1. Rizspalántákat ültető indai nők

Forrás: ADM Institute for the Prevention of Postharvest Loss – Flickr

2. Magyar paradicsomtermelők

Családi gazdaság, 40 éve foglalkoznak a kertészkedéssel. Jelenleg 4,2 hektáron termelnek, de tervezik a fejlesztést, épülnek további üvegházak. Apáról fiúra, lányra és vőre száll tovább a birtok.

Forrás: http://vitaminszalon.hu/termelo/profil/csizmadia-tamas-oroshaza

3. Magyar fejes saláta termelők

Az 1980-as évek elején kezdte meg a gazdálkodást az édesapa, tőle vették át a fiatalok a földet. 2002-benn kezdték el fejleszteni a kertészetet hűtőház és utak megépítésével, majd átálltak a saláta termesztésére.

Forrás: http://vitaminszalon.hu/termelo/profil/becsey-zoltan-balastya

4. Ecuadori (Dél-Amerika) banán termelő

Mindenféle kémiai anyagoktól mentes bio-banán termelésre specializálódott termelő.

Forrás: http://allgoodorganics.co.nz/newsread/wilson-s-awesome-organic-bananas/

5. Magyar burgonya termelők

Forrás: http://magyaridok.hu/gazdasag/keves-de-olcso-burgonya-2235610/
Fotó: MTI/Balázs Attila

6. Kenyai zöldségtermelő farmer talicskájával takarítja be a spenótot

Forrás: http://www.mastercardfdn.org/young-africa-works-summit-puts-youth-at-centre-of-green-revolution/

7. Magyar női gazda

Családi gazdaságuk vezetését vette át, amely növénytermesztésből és állattartásból tevődik össze.

http://www.agrotrend.hu/fiatal-gazda/elismeres-koronazza-a-fiatalasszony-munkajat

8. **Az Elefántcsontparti Köztársaságban** (Nyugat-Afrika) **gyerekek válogatják a kakaóbabokat**, amelyek a csokoládék alapjául szolgálnak. Legtöbbjük nem jár iskolába, minden nap dolgozniuk kell.

Forrás: http://fortune.com/big-chocolate-child-labor/

9. Szerbiai halász. A Szerbiai Halász Egyesület tagjai aktívan harcolnak a folyók szennyezésének megszüntetéséért. Hiába emelnek panaszt a szennyezők, vagyis gyárak, ritkán kerülnek megbüntetésre.

Forrás: http://delhir.info/2014/11/18/mar-a-halaszok-is-sztrajkolnak-a-vizek-szennyezoi-jelkepes-bunteteseket-kapnak/